

O'yin, maktabgacha ta'lim muassasalarida faoliyatidagi asosiy faoliyat jarayoni

Muattar Shavkatjon qizi Tuxtayeva
Toshkent kimyo xalqaro universiteti Namangan filiali

Annotatsiya: Bolalar dunyosini o'rganish - ular hayoti davomida olib boradigan asosiy faoliyat jarayonlarini shakllantirishdan iborat. Bu kabi amaliy faoliyatlarini amalga oshirish jarayonida tarbiyaviy o'yin va o'yinchoqlar ham amaliy ahamiyatga ega. O'yin faoliyati va o'yinchoqlar bolaning aqliy, hissiy, ijtimoiy va harakat qobiliyatlarini rivojlantirishga va ko'nikma malakalarni hosil qilishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: shaxsni kamoloti, ilm, faoliyat, o'yinchoq, bola, rivojlanish, xarakat, pedagogic jarayon, pedagogik-psixologik rivojlanish, ijtimoiy faoliyat, rag'batlantirish, ko'nikma, malaka, hayotiy tajriba, rolli o'yinlar

Game as the main process of activity in preschool educational institutions

Muattar Shavkatjon kizi Tukhtayeva
Namangan branch of Tashkent International University of Chemistry

Abstract: Studying the children's world is the formation of the main activity processes that they carry out throughout their lives. Educational games and toys are also of practical importance in the process of such practical activities. Play activities and toys help to develop a child's mental, emotional, social and motor skills and develop skills.

Keywords: personality development, science, activity, toy, child, development, movement, pedagogical process, pedagogical-psychological development, social activity, stimulation, skill, competence, life experience, role-playing games

Bilik birla bili(i) nur saodat yo'li,

Bilik bil saodat yo'lini bula. (A.Yugnakiy)

Maqolamizda taqdim etmoqchi bo'lgan mavzuyimizni mutafakirlarimizning fikrlaridan boshlamoqchimiz Ahmad Yugnakiyning "Hibat ul-Haqoyiq" asarining asosiy fikr inson shaxsi, uning ma'naviy-axloqiy qiyofasi, shu bilan bir qatorda shaxsni kamolotga etishuvini ta'minlash masalasi hisoblanadi. Biz buni "Hibat ul-Haqoyiq" asarining birinchi bobidayoq ko'rishimiz mumming. "Ahmad Yugnakiy bilimli insonni qimatbaho dinorga, bilimsiz kishini esa qimmatsiz ilikka o'xshatib, er kishining ko'rki

aql, deya ta'kidlaydi" bu fikrlari orqali biz o'sha davrlarda ham ilm bolalar va insonning ziynati ko'rki hisoblangan.

Oldimizda turgan muhim vazifalarni belgilashda biz maktabgacha ta'lim muassasasi pedagog tarbiyachilari bolalarni ilm olishga va o'qishga ilmi ziyoli va aql-xushli bo'lishlari uchun harakat qilishimiz va bor kuch iqtidorimizdan foydalana olishimiz lozim. Maktabgacha ta'lim muassasasi pedagog mutaxasisi bu yo'lda bolani ilk murabbiyi va o'qishga bo'lgan qiziqishini uyg'otuvchi ustoz hisoblanadi.

Demak buning uchun tarbiyachi pedagoglar nima qilishlari qanday usul va vositalardan foydalanishlari kerak? Quyuda biz shu kabi savollarga yechim topishga xarakat qilamiz

Biz pedagoglarga bollar bilan ishlashimiz va nashg'ulot o'tishimiz uchun eng qulay vositalar va masg'ulotlar bu O'yin va O'yinchoq!!!

O'yin - inson shaxsining o'zligini erkin namoyon qilishga imkon beruvchi va uning takomillashuvi uchun asosiy faoliyat usuli hisoblanadi. O'yin kattalar hayot faoliyatida muayyan o'rin tutar ekan, u bolalarning faoliyatlari uchun alohida ahamiyat kasb etadi. Biz bu faoliyatdan kelib chiqan holda o'yin faoliyatini «bolalikning hamrohi» deb ham atashimiz mumkin. Bu maktabgacha yoshdagi bolalar hayot faoliyatining asosiy mazmunlaridan biri ekanligini unutmashimiz lozim.

O'yin faoliyati jarayonida shaxsdagi barcha mavjud imkoniyatlar ishga tushadi:

1 rasm. O'yin tarbiyaning muhim vositasi sifatida namoyon bo'ladi

Bolalar dunyosini o'rganish - ular hayoti davomida olib boradigan asosiy faoliyat jarayonlarini shakllantirishdan iborat. Bu kabi amaliy faoliyatlarini amalga oshirish jarayonida tarbiyaviy o'yin va o'yinchoqlar ham amaliy ahamiyatga ega. O'yin faoliyati va o'yinchoqlar bolaning aqliy, hissiy, ijtimoiy va harakat qobiliyatlarini rivojlantirishga va ko'nikma malakalarni hosil qilishga yordam beradi. O'yinchoqlar orqali biz bolani xar bir xususiyatlarini rivojlantirishga va ko'nikma malakalarni hosil qilishga rivojlantirishda foydalanishimiz mumkin. O'quv o'yinchoqlardan foydalanish imkoniyatiga qarab quyudgi taifalarga bo'lamiz. 1-rasm. O'yin faoliyati va o'yinchoqlar bolalarga doimo kuchli tasir ko'rsatish va kelajak faoliyatlari uchun

asosiy zamin bo'lib xizmat qiladi. Pedagog va psixolog mutaxasislarning ilmiy tadqiqot ishlarida bolaning ijtimoiy muhitga moslashuv jarayonlari va jamiyatdagi axloq odob qoidalarini o'rganishlari ham o'yin va o'yinchoqlarga bogliq ekanligini bolaga taqdim etilayotgan o'yinchoqlar ularning kelajak faoliyatlariga ham bevosita tasir ko'rsatadi.

Bolalarning aqliy rivojlanishiga, emotsional xis tuyg;ularning shakillanishiga, jismoniy sog'lom rivojlanishlariga va bu bilan bir qatorda ijtimoiy rivojlanish va muloqot jarayonlariga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa o'rnida shuni ma'lum qilib o'tmoqchimizki har bir bolaga berilayotgan taqdim etilayotgan o'yinchoqlarimizga etborli bo'lishimiz ota-onalarga kerakli tavsiyalarni berib borishimiz, maktabgacha ta'lim muassasasida esa har bir bilan individual va guruhli o'yinlarni tashkil etishimiz lozim. Bolalar uchun taqdim etayotgan o'quv o'yinchoqlarixar tamonla qiziqarli o'rganish uchun qulay, hoyotiy tajribani taqdim eta olishi. ularning har tomonlama rivojlanish va o'sishi uchun hissa qo'shishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. MAKTABGACHA TA'LIM - TARBIYANI TASHKIL ETISH. Darslik. Z.T.Qoraboyeva Maktabgacha ta'lim-tarbiyani tashkil etish
2. Sarsengali, B., & Shagyrbai, A. (2022). Діни философиядағы мейірбан және кемел адам түсінігі. Вестник КазНУ, Серия Религиоведение, 32(4), 50-59.
3. Ориббоева, Д. Д. (2022). O'QUVCHILARNI KASB TANLASHGA YO'NALTIRISHDA IJTIMOYIY KOMPETENTLIKNI TA'SIRI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2022.8.08.045> Oriboyeva Dilafro'z Dadamirzayevna NamDU Psixologiya kafedrası katta o'qıtuvchısı. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (8), 314-318.
4. Oriboyeva, D. D. (2019). STUDY OF SOCIAL COMPETENCE IN PSYCHOLOGICAL RESEARCH. Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology, 1(4), 288-292.

5. Kamolova, A. O. Q. (2023). Pedagoglik kasbi boshqa hamma kasblarning poydevoridir. *Science and Education*, 4(5), 988-992.

6. Kamolova, A., & Ergasheva, G. S. Q. (2022). Yosh avlodni tarbiyalashda xalq pedagogikasini manbalarining o'rganishning o'rganishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 3(12), 590-592.

7. Nishonova, M. Y., & Kamolova, A. O. (2021). O'SMIRLARGA HUQUQIY BILIM BERISHDA KEYS STADI TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH. *Экономика и социум*, (8 (87)), 42-45.

8. Kamolova, A. O. Q., & Husaynova, S. I. (2023). O'smirlar o'rtasida axloqsizlikni oldini olishda pedagogik faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari. *Science and Education*, 4(2), 969-972.

9. qizi Kamolova, A. O. (2023). SINFDAN TASHQARI SPORT MASHG'ULOTLARI ORQALI O'QUVCHILARDA MILLIY G'URUR, QADRYATLAR, UMUM INSONIY XIS TUYG'ULARNI RIVOJLANTIRISH. *Results of National Scientific Research International Journal*, 2(8), 60-66.

10. Vol. 2 No. 8 (2023): *Results of National Scientific Research International Journal* Impact Factor Published: Aug 30, 2023 Keywords: Ta'lim tarbiya tizimi, muassasalart, jismoniy tarbiya, sog'lomlashtirish mashg'ulotlari, o'quv mashg'ulotlari, psixologik xususiyatlari, milliy g'urur, estetik dunyoqarash, estetik xatti-harakatlar.

11. Kamolova Azimaxon Odiljon qizi. (2023). SINFDAN TASHQARI SPORT MASHG'ULOTLARI ORQALI O'QUVCHILARDA MILLIY G'URUR, QADRYATLAR, UMUM INSONIY XIS TUYG'ULARNI RIVOJLANTIRISH. *Results of national scientific research*, 2(8), 60-66. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8320633>

12. кизи Ахмедова, Д. С., & қизи Камолова, А. О. (2022). ЎСМИРЛАРДА МЕЪЁРДАН ХУЛҚИЙ ОҒИШ ХОЛАТЛАРИНИ КОРРЕКЦИЯЛАШ ЖАРАЁНЛАРИДА ХУҚУҚИЙ САВОДХОНЛИКНИНГ АХАМИЯТИ. *Евразийский журнал академических исследований*, 2(3), 413-416.